

Innspill til ny handlingsplan mot spilleproblemer fra Stikkontakten

Takk for invitasjonen til å komme med innspill til en ny handlingsplan. Her kommer mine tanker/innspill 😊

Handlingsplanen mot spilleproblemer bør utvides fra å fokusere primært på informasjonstiltak til å inkludere konkrete strukturelle tiltak som støtter det praktiske arbeidet i kommunene. Dagens handlingsplan synes jeg at har et overfokus på informasjonstiltak, noe som bekreftes i hovedmål 1 hvor det eksplisitt står at planen primært omfatter informasjonstiltak fremfor regulatorisk arbeid. Det mangler konkrete strukturelle tiltak som kan støtte det praktiske forebyggingsarbeidet, og som sikrer at kunnskap og erfaringer blir systematisk implementert i kommunale strukturer.

Et særlig viktig punkt er at dagens handlingsplan hovedsakelig retter seg mot tiltak for personer som allerede har utviklet eller er i ferd med å utvikle spilleproblemer, mens jeg ser på det som et stort behov for å styrke det primærforebyggende arbeidet. Primærforebygging, som setter inn tiltak før problemer oppstår, bør få en langt mer sentral plass i handlingsplanen. Dette innebærer å skape sunne, inkluderende og positive spillmiljøer for alle barn og unge, ikke bare intervensjoner når problemer allerede har oppstått.

Handlingsplanen mangler også konkrete mekanismer for å systematisk samle og implementere erfaringer fra prosjekter inn i kommunale strukturer. Under tiltak 2.5.c nevnes det at prosjekter skal rapportere resultater og erfaringer, men det er ingen klare strukturer for hvordan denne kunnskapen skal implementeres i tjenestene generelt. Det er heller ingen konkrete tiltak i handlingsplanen som adresserer hvordan man kan sikre at suksessfullt arbeid ikke er avhengig av enkeltpersoners engasjement. Gode tiltak i for eksempel Østensjø, Vestre Aker og Frogner er basert på "flaks" og ildsjeler, snarere enn systematiske strukturer, noe som gjør arbeidet sårbart og lite bærekraftig over tid.

Under hovedmål 3 om behandling mangler det konkrete tiltak for å støtte fagpersoner i førstelinjen som jobber med primærforebygging. Det nevnes kompetanseheving, men ikke konkrete rammer og systemer for å støtte disse fagpersonenes daglige arbeid. Til tross for at samarbeid mellom tjenester nevnes som viktig, mangler det konkrete strukturer for å sikre tverrfaglig innsats.

En annen mangel er at handlingsplanen ikke definerer en tydelig rolle for Norsk Forening for Spillproblematikk (NFI) som en kompetansebase for kommunene. Det mangler et nasjonalt koordinerende organ som kan samle og distribuere erfaringer og kompetanse til kommunene, noe som forhåpentligvis ville styrket det lokale forebyggingsarbeidet.

Mye av handlingsplanen fokuserer på å øke kunnskap gjennom forskning og kartlegging, men det er mindre fokus på hvordan denne kunnskapen skal omsettes til praksis i kommunene. Dette betyr at verdifull erfaring ofte "ender ingen sted" og ikke kommer til nytte i det praktiske arbeidet.

Verdifull kunnskap og erfaring fra vellykket primærforebyggende arbeid bør systematiseres og gjøres tilgjengelig for alle relevante tjenester, ikke bare forbli hos enkeltpersoner. Slik kan vi forhåpentligvis bygge systemer som ikke er avhengige av ildsjeler, men som fungerer som en integrert del av kommunale tjenester for å forebygge spilleproblemer før de oppstår.

I listen over målgrupper nevnt i handlingsplanen savner jeg fokus på å inkludere jenter i spillverdenen. Jenter er en svært utsatt gruppe og mange sliter med å føle seg trygge i

spillmiljøer hvor det oppleves mye hets og trakassering. Dette perspektivet bør inkluderes i det primærforebyggende arbeidet for å skape inkluderende og trygge spillmiljøer.

Basert på dette kommer jeg med noen forslag til tiltak som kan vurderes til en ny handlingsplan:

Strukturelle tiltak

1. **Etablere et nasjonalt kompetansenettverk for spillforebygging** med klare kommunikasjonslinjer til kommunene. NFI kan gis en formell rolle som koordinerende organ for dette nettverket.
2. **Utvikle kommunale "spillveiledere"** - dedikerte stillinger i hver kommune/bydel med ansvar for forebyggingsarbeid rundt digital spillkultur.
3. **Innføre faste møteplasser for tverrfaglig samarbeid** mellom skole, politi, utekontakter, barneverntjenesten, helsesykepleiere, ungdomsarbeidere, og fritidsklubber der spill og spillkultur er et fast tema minst to ganger årlig.
4. **Etablere en digital kunnskapsportal** for deling av metodikk og vellykkede og ikke vellykkede forebyggingstiltak som alle kommuner har tilgang til, med praktiske verktøy og maler.

Tiltak for kunnskapsimplementering

5. **Innføre obligatoriske implementeringsplaner** for alle forskning- og pilotprosjekter som finansieres gjennom handlingsplanen, med konkrete strategier for hvordan kunnskapen skal spres og tas i bruk.
5. **Utvikle standardiserte opplæringspakker** for førstelinjetjenester basert på erfaringer fra vellykkede prosjekter som kan implementeres uavhengig av ildsjeler.
5. **Etablere et nasjonalt "erfaringsbibliotek"** der dokumenterte erfaringer fra lokale tiltak samles, evalueres og systematiseres for gjenbruk i andre kommuner.

Inkluderende spillmiljøer

8. **Utvikle trygge, inkluderende spillarenaer** i samarbeid med ungdomsklubber, biblioteker og skoler, spesielt tilrettelagt for jenter, de med funksjonsnedsettelser, minoriteter og andre underrepresenterte grupper.
8. **Innføre obligatoriske retningslinjer mot trakassering** for alle offentlig støttede e-sportlag og spillaktiviteter i kommunal regi. Her kan man for eksempel se til arbeidet som gjøres rundt lbelinprisen.

Støtte til fagpersoner i førstelinjen

11. **Utvikle konkrete veiledere og verktøy** for ansatte i førstelinjetjenester som møter barn og unge, med praktiske råd om hvordan de kan identifisere risikofaktorer og fremme positiv spillkultur, samt hvordan bruke digitale plattformer som Discord på en trygg måte.
11. **Innføre "spillkompetanse"** som et eget kompetanseområde i relevante profesjonsutdanninger (lærere, barnevernspedagoger, helsesykepleiere).

Måling og evaluering

14. **Etablere årlige kommunale kartlegginger** av spillkultur og spillvaner blant barn og unge, som grunnlag for målrettede forebyggingstiltak.

Med vennlig hilsen
Erlend Tønnesen

Fagkonsulent Gaming & Datakultur
Stikkkontakten Gamingsenter
+47 477 88 923

Bydel Østensjø
Barne- og ungdomstjenesten
oslo.kommune.no
Sentralbord: 21 80 21 80

